

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pe teritoriul Austro-Ungarie:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1

Nr. 1 de Duminecă pe an fl. 2.—

Pe teritoriul României și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Opere posthume.

(S) Baronul Bánffy nu vrea cu nici un preț să — iasă din circulație, ci după ce a fost înmormântat politicește, se știe, a adresat președintelui clubului guvernamental din Sibiu vestita epistolă cu „tettekkel ténnyező” — că adevărul nu e mort, ci politica lui trebuie să revie eară, chiar el va mai pași odată pe teren cu apte, ca factor.

Presa guvernamentală a înregistrat însă pur și simplu această scrișoare, ear' opoziția l'a luat în bătae de joc, scoțind în același timp în relief bătăria mare ce dovedise Bánffy făcând aluzie, în apărarea politice sale, chiar la Coroană, care nu l'ar fi spriginit până în capăt, să realizeze astfel toate postulatele politice sale naționale.

Bánffy este, însă fire de piscă, Ungur de cei încapăținați. N'au vrut să-l bage în seamă îndestul? Ei bine: haid, scoate eară o broșură, și presintă-l, d-le Jeszenszky, ca pe cel mai mare naționalist. Doar' și Jeszenszky el însuși are interes să se vorbească de marile și în Ungaria de mai-văzutele succese ale biuroului de naționalitate. Tocmai acum se discută bugetul!

Și uite așa, ear' ni-se dă o broșură, în care se vorbește pe lung și lat despre politica de naționalități a lui Bánffy. Jeszenszky, numai să poată presiona asupra lui Széll, scrie că „de la început secția naționalităților a fost condusă de însuși Bánffy, neamijlocit”, așa că marele caporal de panduri a fost „nu numai ministru acestei secții, dar' așa zicând șeful de biuro al ei”. Și să vezi apoi pomelnic despre meritele câștigate! Se înțelege, acestea nu vor putea fi deplin apreciate decât când actele „secției” vor fi puse la dispoziția vre-unui istorician. Inchipuiește-și acum ori-cine, ce tablou, ce caracter de bărbat de stat va putea să-și zugrăvească acest „istorician” despre Bánffy, aflând cum a dat de urmele conspirațiunii primejdioase de la D.-Sân-Martin și cum a prins apelerile incendiare de pe la Brașov, unde Valahii erau să proclame încorporarea Ardealului către România...

Dar' când se va convinge că istețimea și agerimea lui Bánffy a mers până acolo, că pe Kálnoky l'a scos din scaun nu în urma incidentului Agliardi, ci pentru-că nu voia să spriginească politica de naționalități jeszenszkyană—bánffyiană! Și cum se vor cruci aflând din acele documente că Bánffy l'a convins și pe regele Carol al României, care pe Jeszenszky l'a decorat numai ca să dea astfel o lecție ultraștilor cari fac politică iredentistă!

Pentru-că toate aceste stau negru pe alb în broșură, care poate fi de altfel considerată și ca operă posthumă!

Vorba e însă că broșura aceasta este lectură educativă pentru Unguri.

Ei învață dintr'ensă „politică înaltă”. Iau drept bani buni frase ca aceste: „Regele Carol decorând pe Jeszenszky a dat agitatorilor nostri români să înțeleagă, clar și hotărât, să nu conteze niciodată, un singur minut, că tendințele lor daco-române și iredentiste vor întâlni fie cea mai neînsemnată apreciere în politica oficioasă a României”. Și fiind că s'au găsit Români cari s'au alarmat de această „trădare” și au acusat violent pe primul sfetnic al Regelui Carol, cum nu o să creadă absurditatea aceasta și Ungurii, ba mai ales Ungurii, și crezând-o, cum să nu socotească pe toți luptătorii români d'aici oameni primejdioși, patrioți rei, vrednici nu de libertăți și drepturi, ci de temnițele Seghedinului și ale Vafului?!

E prezentat apoi Bánffy ca și când ar fi avut iarba fiarelor: dacă nu știa înainte desupra tot ce plănuiău Români, apoi desigur în 24 oare afla despre hotărârile luate și acțiunile mari românești le zadărnicea numai publicând despre ele prin foi...

Fiind că a reușit să aibă, acum doi ani, procesul verbal despre o ședință a comitetului naționalităților, Bánffy se ia în serios și crede că tot ce se promitea în acel proces verbal precum și alte invențiuni de ale lui Jeszenszky, nu s'au realizat numai pentru că el le publica prin foi.

Pe când singurul adevăr este cel pe care l'am mai demonstrat odată: neînțelegerile dintre Români, eată întregul succes al lui Bánffy. Un noroc pe care-l putea avea eventual și un „bărbat de stat” chiar mai insuficient de cât fostul „caporal de panduri”...

De aceea și opera aceasta posthumă politică numai pe găgăuți li mai poate seduce.

BUDGETUL ARMATEI ȘI MARINEI

pe anul curent va fi cu 23 milioane florini mai mare de cât cel din anul trecut. Proiectele ce se vor prezenta în proxima sesiune a delegațiilor, care se vor întruni pe semne numai la toamnă, stau gata.

Cehii și tripla alianță.

„P. Lloyd”, foaia de luni seara 20 c., scrie următoarele la loc de frunte:

„Expunerile organului berlinez „Die Post”, pe care le am publicat în extract telegrafic, despre Cehii și tripla alianță, ne stau acum la îndemână în întregime lor; ele nu sunt de loc menite a produce impresie armonică. Întâiu se accentuează în articolul absolută neputință, ca Cehii dujmani triplei alianțe ar putea deveni poruncitori în Austria; și apoi foaia amenință cu desfacerea triplei alianțe, dacă aceiași Cehii ar ajunge a cânta prim.

„În realitate atitudinea cutărui ori cutărui popor din Austria, ba nici chiar întreagă direcția politice interne austriace nu vine în considerație pentru politica triplei alianțe, cu atât mai puțin pentru existența acesteia. Tripla alianță este pe deplin independentă de oscilațiunile și încercăturile lăuntrice ale Austriei; ea și are rădăcinile ei în niște

factori și garanții, care cătuși de puțin nu pot fi atinse prin aspirațiunile Cehilor, nici prin luptele de partide și naționale. Se înțelege însă, că acest fapt el însuși nu poate preschimba în cumînțenie politică necumînțenia, care se manifestă în declamațiunile cehice contra triplei alianțe.

„Lumea este de părerea, că Cehii au într'adevăr destule privilegii, de a și dovedi pofta lor de răboare cea Husitică în afacerile politice curat interne și n'ar avea lipsă, a lovi la dreaptă și la stângă, nainte și napoi în mod așa independent, provocând astfel spiritul de viață (ce e asta?) al politice externe a monarchiei.

„Ear' în cât privește insultele, pe care, precum afirmă „Die Post”, le săvârșesc ziarele cehice contra reprezentanței diplomatice germane din Viena, nu găsim vorba destul de aspră, pentru a vesteji asemenea abus nebunatic.”

DIN ROMANIA

A. S. prințul moștenitor Ferdinand

va fi înaintat, pe ziua de 1 Aprilie, inspector general al cavaleriei în armata română, în locul dlui general Boicoianu, care e vorba să fie înaintat general de devisie.

Trupa teatrală Alexandrescu.

Eminenta trupă de operă și operetă română de sub direcția d-lor P. S. Alexandrescu și A. Bobescu, care a reputat succese pe scena teatrului imperial din Odesa și Kișineu, a sosit în Galați pentru patru reprezentații. Dl Alexandrescu a întrerupt seria dela Odesa din cauza postului mare, pe care Rușii îl țin, cum se știe, cu mare rigurozitate. După ciclul dela Galați, trupa se va reîntoarce în Rusia.

Trupa e compusă din 40 de persoane.

Societatea științifico-literară „Tinerimea română”.

Societatea științifico-literară Tinerimea română, conform statutelor sale, va ține anul acesta al XVI-lea concurs de studii și al V-lea de lucru manual între toți elevii și elevele învățământului primar urban și rural din țară. Va ține asemenea al II-lea concurs asupra Limbei Române și al IV-lea asupra Desemnului după natură, între toți elevii și elevele celor 7 clase secundare din toată țara.

Concursurile vor începe la 25 Aprilie a. c. și vor continua în toate zilele de serbătoare, din luna Mai până la 16 inclusiv de la orele 8—12 a. m. și 3—7 p. m., în localul școlii primare comunale „C. A. Rosești” din strada Clementei, precum și în sălile liceului „Sf. Sava”.

Concursul de limba română și de desen va avea loc în ziua de 9 Mai, când tot odată vor fi examinați din obiectele învățământului primar și lucru manual elevii înscriși de la școlile din provincie.

Cei ce reușesc vor obține premii, cari constau din bani, medalii cărți, obiecte utile și înbrăcăminte, ce se vor distribui în ziua de 25 Mai, Aniversarea societății.

Înscrierile se pot face printr'o cerere adresată președintelui societății în calea Victoriei No. 110 chiar de pe acum, până cel mai târziu la 23 Aprilie a. c.

Procesul Morisseau

Procesul Morisseau, care de atâta vreme preocupă lumea d'aici, s'a sfârșit alaltăieri învântea Curții cu jurați din Galați.

Morisseau, abate catolic, fusese educator într'o familie română din Moldova. Cu pri-

lejiul plecării sale silite de acolo s'a iscat o tulburare și abatele a împușcat un țeran.

A fost osândit la un an temniță și 2500 lei despăgubire către familia țeranului împușcat.

POLITICA VIITOARE A RUSIEI.

(Din cartea: „Cugetările și amintirile” ale lui Bismarck.)

Pericolul războaielor străine, pericolul de a vedea viitorul războiu desfășurând contra-ne steagul roșu la frontiera apuseană, cum a desfășurat acum o sută de ani steagul tricolor, pericolul acesta exista pe vremea lui Schnäbelé și al lui Boulanger, și există și astăzi. Posibilitatea unui războiu producându-se din două părți deosebite a perdit puțin din creditul ei prin moartea lui Katkov și al lui Skobolev; nu e necesar să admitem că un atac al Franciei contra noastră ar chieama Rusia sub arme tot așa de sigur și cu aceeași certitudine cu care un atac rus ar chieama pe Franca; cu toate acestea, tendința Rusiei de a rămânea nemiscată, depinde nu numai de dispozițiunea ei de spirit, ci și de chestiunile tehnice ale armamentului de uscat și de apă. Când Rusia, terminându-și fabricația puștei, a pulberii, își va fi completat flota pe Marea-Neagră, și va crede că e gata, tonul fundamental ai tuturor variațiilor politice rusești se va schimba poate, și va face loc unui limbaj mai independent.

Nu este de crezut, că Rusia, terminându și înarmările, se va servi de ele fără cuvânt spre a ne ataca, întemeiându-se pe spriginul Franței. Războiul cu Germania oferă pentru Rusia tot așa de puține avantaje imediate, ca și pentru Germania; cel mult dacă victoria ar crea Rușilor o situațiune mai avantajoasă decât Germanilor din punctul de vedere al indemnității de războiu, și totuși aceasta abia i-ar acoperi cheltuelile. Gândul de a anexa Prusia orientală, gând, care s'a produs în timpul războiului de 7 ani, nu mai are partizani, socotesc. Rusia duce cu mare greutate în spinare partea germană a populației din provinciile baltice; cu atât mai mare cuvent, politica ei n'ar putea căuta să întărească această minoritate, pe care o crede primejdioasă, printr'un adaos atât de puternic ca populația Prusiei orientale. Bărbații de stat ruși nu țin nici la sporierea supușilor polonezi ai Țărului, prin anexarea marelui ducat Posen și a Prusiei occidentale. Luând în parte pe Germania și pe Rusia, e greu de găsit, dintr'o parte sau din alta, un motiv ineluctibil sau chiar justificabil pentru un războiu. Pentru-că ar intra într'un războiu în Balcani, însă numai pentru a satisface pofta de a se război sau a face față pericolului unor armate fără ocupație; un războiu între Germania și Rusia însă cântărește prea greu în balanță ca să serve dintr'o parte sau alta, ca o petrecere, ca un mijloc de a scoate din inacțiune trupele și oficerii.

Nu cred nici că Rusia, odată gata, va ataca Austria fără altă formă de proces. De altă parte, sunt convins că concentrarea de trupe în Rusia occidentală n'are în vedere intențiuni direct agresive în contra Germaniei, ci mai mult o situațiune defensivă pentru cazul când mersul înainte al Rusiei în contra Turciei ar aduce o intervenție a puterilor occidentale. Când Rusia se va crede îndeajuns pregătită, ceea-ce necesitează o flotă considerabilă în Marea Neagră, cabinetul din Petersburg va procede, cred, întocmai ca în convenția dela Hunkar-Iskelessi din 1833: va oferi Sultanelui să-i garanteze situația în Constantinopol și în provinciile ce-i rămân, dacă va bine-voi să deie Rusiei cheia casei rusești, adică Marea Neagră; cu alte cuvinte: dacă va primi să autorizeze pe Ruși să închidă Bosphorul. Nu e însă numai imposibil, ci nici chiar probabil că Poarta va accepta un protectorat rus înfățișat sub această formă dacă chestiunea este condusă cu abilitate. (Va urma.)

Revista externă.

Tot Macedonia.

Deoarece ce aici, spre punctul acesta negru pe orizontul politic european, sunt îndreptate toate privirile, ca si sigurul de unde poate scăpăra, în ciuda trudei diplomaților, schinteia turburărilor din Orient, reproducem după ziarul cel mai important francez și foarte oficios „Le Temps”, următoarea expunere a situației de acolo:

„Nici unul din guvernele interesate în moștenirea macedoneană, Sârbia, Bulgaria, Grecia, nu dorește să ridice chestiunea în momentul de față. Interesul Greciei e să și amâne revindicările asupra provinciei otomane. Bătută în Tesalia, satisfăcută în Creta, ea a tras aproape o victorie din înfrângerea sa: ce poate să mai dorească?

„Sârbii și Bulgarii ar fi avut mai mult cuvânt să agite și să grăbească deschiderea chestiunii macedonene în profitul lor, ca o compensare pentru autonomia Cretei. Ideia aceasta a și fost propusă la Sofia de agenții influenți ai Bulgarilor din Macedonia. S'a vorbit un moment despre un congres macedonean, ce avea să se întrunească chiar în capitala principatului bulgar. Inflorârții anunțau deja luarea armelor în primă-vară. Dar' chiar dacă Bulgarii ar fi stat la îndoeală, influența întotdeauna dominantă la Sofia a pus în balanță greutatea definitivă: Rusia a vorbit celor din Sofia limbajul rațiunii și al păcii.

„Dacă nu se mișcă Bulgaria, de ce ar porni Sârbia în campanie? Fără îndoeală, Austro-Ungaria nu va lipsi s'o desconsilieze de la așa ceva. Sârbia are tot interesul să nu se pripească. Din cele trei naționalități cari rivnesc la moștenirea macedoneană, ea e cea mai puțin favorizată: centrele sale de influență, școlile și bisericile, sunt mai puțin numeroase de cât acele ale Bulgarilor și Grecilor. Ea nu poate aștepta un mai bun echilibru al forțelor, de cât de la răbdare, de la propagandă la fața locului, de la diplomație la Constantinopol — lucruri pentru cari, înainte de orice, e nevoie de pace.

„Eată de ce, în definitiv, cu toate prognosticurile și conjecturile, cu toată propaganda une ori neliniștitoare a agenților, se poate încă pune rămășag, fără mult risc, pe pacea macedoneană. Protestările practice ale

guvernelor pot fi crezute; ele sunt sincere, căci toți, Bulgari, Sârbi și Greci, au interes să nu se turbure pacea“.

ARTĂ.

„Dirce creștină în ciroul lui Neron“.

București, 7/19 Martie.

Celebrul pictor polonez, *Eric Siemiralski* cunoscut și publicului bucureștean prin vestitele sale tablouri „Făclile lui Neron” și „Fryne în Eleusis”, a expus săptămâna aceasta în Ateneu, cea mai nouă creațiune a geniului său, anume tabloul: „Dirce creștină în ciroul lui Neron“.

Tabloul reprezintă celebrul cir al lui Neron, în care atâtea mii de martiri creștini au căzut pradă cruzimei rafinate a acestui tiran frenopatic.

Cercul lui Neron, după cercetările arhilogice, a fost clădit pe locul, unde astăzi se ridică cel mai vast și cel mai monumental templu creștin — basilica papală a S-tului Petru și Pavel, înaintea căreia se ridică falnic columna marelui Traian.

Pictorul a luat motivul pentru creațiunea sa din scrierile lui *Clementiu Roman*, care trăia în timpurile lui Neron și care a fost al treilea urmaș al S-tului Petru pe scaunul apostolic al Romei.

Neron, asmuțit de prefectul pretorienilor *Tigelin*, a destinat o tină creștină, vestită prin frumsețea sa, pentru reprezentarea în cir al rolului *Dircei mitologice*. Martira a fost legată în pielea goală pe grumazul unui taur mare sălbatic, gonit de bestiar în arena cirului, unde era să fie omorâtă, împreună cu taurul, turbat de gladiatori. Tabloul reprezintă momentul când taurul cade sub loviturile mortale ale gladiatorilor. Arena este udată cu singele lui, printre șiroaiele căruia sunt aruncate flori, rupte de pe martiră în timpul luptei teribile a taurului cu gladiatorii. Trupul fetei atârână cu capul în jos; părul ei bogat și auriu s'a risipit despletit.

Dirce creștină, chiar moartă, este frumoasă, fermecătoare — este atât de clasic frumoasă, că cunoscătorul rafinat al frumseții, miopul *Nerone Achenobarbus*, s'a dat jos din loja imperială spre a judeca mai de aproape efectul final al reprezentațiunii. La câți-a pași de taurul biruit, se vede o grupă de oameni — figura principală, naturalmente, este *Achenobarbus* însuși.

Înălțit în toga ametistă, zășut luxos cu fire de aur, *Nerone* în poziție teatrală, se uită gânditor, cu o satisfacțiune artistică, la victima cruzimei sale cumplite; fața lui exprimă mulțumire, că martira a știut să moară frumos, că este prea frumoasă și sub umbra aripilor morții.

Pe lângă *Nerone* stă vestitul *Tigelin*, prefectul pretorienilor, îmbrăcat în togă purpurie; fața lui, crudă ca a unui criminal, contrastează admirabil cu expresiunea feței degeneratului împărat-comediant. Poza lui arată satisfacțiunea, că a știut să pro-

cure o plăcere atât de mare lui *Nerone*, ai cărui nervi preas'au obicinuit cu măcelurile zilnice ale creștinilor și au cerut ceva extraordinar! După *Tigelin* artistu a pus alte tipuri din suita cezariană — bărbați și femei, ear la stânga *Achenobarbusului* se vede un tiner cu lira împăratului-poet. Pe coardele acestei lire, *Nero comediantul* va cânta moartea *Dircei creștine*, al căreia călău este tocmai el — poetul., în dosul acestei grupe maestre, la depărtare, se zărește gladiatorul victorios, ostentiv de lupta și stând rezemat de zid; lângă el, doi inși cu suriele...

În porțile arenei așteaptă arapi cu lectica imperială; pieptul lor lucește de salbe compuse din faleri, căci *Nerone* a îndrăznit să offenseze armata romană, decorând pe sclavii săi cu aceste medalii, destinate pentru recompensa meritelor militare...

În fine, la marginea tabloului, sub galeriile cirului, bestiarii, cu furci și cu cirglile având datoria a curăți arena după ce se terminau luptele; printre ei, figura unui barbar bătrîn este foarte expresivă — poate este creștin... Sau tocmai în acest moment tragic inima lui începe a se schimba, devine accesibilă doctrinelor creștinismului — o tristeată nemărginită expiră din ochi acestui bătrîn...

În loja imperială a rămas nevasta lui *Nerone*, *Poppea Sabina*; în tribunele mai apropiate, se văd patricienii Romei din timpurile decadenței imperiului, iar mai departe, în amfiteatru, publicul vulgar al cirului.

Impresia acestui capod'operă a celebrului pictor este din cele mai covârșitoare. Stai înțepenit ca și când în realitate ai vedea petrecându-se lucrurile. Ești cutremurat de impresie ai vrea să pleci și tot mereu te uiți stând înțepenit locului.

Correspondentul

NOUȚĂȚI

Arad, 22 Martie n. 1899.

Dela temniță. Dumineca trecută, 19 c., a părăsit temnița ordinară din Tergul-Murșului dl învățator Andreiu Russu, după ce și-a făcut osânda de 14 zile. Dl Russu a fost condamnat tot pentru crima „Doinei lui Lucaciu”, dimpreună cu dl Avram Giurgiu, care a intrat în aceeași temniță mai deunăzi.

Progresul Sașilor. În Brașov s'a ținut zilele acestea adunarea constituantă a „Băncii naționale” sășești, înființată de către fruntașii Sașilor tineri din toate părțile locuite de ei. Capitalul social este 200.000 coroane; scopul, după statute, : „a oferi ocașie pentru plasarea banilor chiar și economii mai mici și prin exploatarea a tor felul de

afaceri de bancă, a promova comerțul, industria și agricultura“... President a fost ales cu unanimitate simpaticul fruntaș al Sașilor verzi *Dr. Carol Lurtz*, avocat în Brașov. Titlul întreg al institutului este: „Banca națională, societate pe acțiuni“.

Hoția patriotico-ovreiască din Kis-Czell. Lipsa totală în „averea” bancrutatei bănci din Kis-Czell s'a stabilit la 500.000 fl. Pentru acoperirea ei se lucrează cu răspuțeri din partea celor cu musca pe căciulă; până acum s'au strins 150.000 fl. Depunătorii s'au învoit a perde 20 % din depunerile lor.

Căpitan de poliție — sinucigaș. Din *Szentos* se vestește, că sub-căpitanul polițial de acolo, *Mészáros Ferencz* și-a tras un glonț în cap murind imediat. Causa: cercetarea ce s'a operat la poliția orășenească: dar' despre rezultatul acesteia nu găsim nimic în foile patriotice.

Csemeghi. Jurisconsultul cunoscut și autorul codului penal maghiar (ori ungar?), care a murit zilele acestea în Budapesta, se cheama înainte de maghiarizarea numelui și firei sale, *Nascher*, adică era Șvab din Ceongrad. Așa cel puțin zic foile sășești.

Pentru venerabilul consistor. Primim următoarele: „Stimată Redacție! Vă rog să bine-voiți a întreba în urma cărui sfat și cu a cui permisiune dl Oașcă, învățatorul nostru, a părăsit școala și umblă pe sate să corteșească în favorul candidatului *neamurilor*?! Că noi îl plătim să ne învețe copilașii, nu să umble a pustiu.

Un Pâncolan.

Septzeci și șapte biserici — la dobă. În America sunt atât de multe sectele religioase, încât s'a întâmplat și minune, că în orașul Chicago 77 biserici au rămas numai cu popa și cu clopotarul. Credincioșii au trecut la alte secte. Bisericile rămase fără stăpân s'au licitat din partea orașului și banii încurși s'au dat pentru scopuri filantropice.

Atentat cu dinamită. În comuna numită pe ungurește *Zaidovar*, din comit. Caraș-Severin, s'a întâmplat zilele acestea un atentat cu dinamită. Înt o noapte cineva a aruncat dinamită prin fereastra directoarei de poștă, *Luisa Exinger*. Explosia a produs mari pagube în odaia directoarei însă nu i-s'a întâmplat nimic. Gendarmeria urmărește pe făptuitor, care însă e necunoscut până acum.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

Legenda

lui

Iovan Iorgovan.

Dacă cineva va face o plimbare primăvara cam prin timpul lunei lui Aprilie și Maiu în părțile de prin regiunile Virciovei, Severinului, Cladovei și Orșovei, va observa de sigur, că aproape jumătate din Oltenia, o parte din Temișana și Serbia, e bântuită de un fel de musculițe, care sub formă de nor negru se năpustește asupra animalelor ce trăesc prin acele părți. Trebuie să spunem, că aceste insecte în număr foarte mare aduc pagube însemnate pentru plugari, prin faptul, că în acel timp vitele stau ascunse numai prin coșare și chiar prin peșteri în părțile muntoase. De aceea, când țeranii încep să are câmpiile având trebuință negreșit de munca vitelor, se pot observa o mulțime de focuri pe brazde, cari prin fumul lor cel negru și des sunt în stare să gonească acele musculițe.

Această insectă este foarte veninoasă. Cu deosebire după ploaie începe să iasă din locurile stufosae unde se ascunde de picăturile de apă, și să atace animalele în roiuri foarte mari. Un soare frumos și un

timp călduros după o ploaie îndelungată sunt cele mai bune momente când aceste insecte pot să-și ajungă scopul. Dacă vitele se află pe câmp atunci, apoi puține scapă nevinovate de aceste musculițe, cari în roiuri negre străbat câmpiile, văile și dealurile, aducând supărare chiar și omului.

Animalele cari sunt mai mult espuse sunt cele cu părul alb. Este de ajuns ca un roi să se așeze bine pe o vită, că în timp de 24 ceasuri vita să se învineze, să se umfle butie și apoi să moară.

Deci văzând, că acest lucru se petrece numai prin părțile pe care le spusei mai sus, am căutat să mă interesez care ar fi cauza; și din înrebările făcute unor bătrâni am descoperit o legendă relativ la musculița ce descriei. Eată această legendă:

Se zice, că în timpurile mai vechi s'ar fi aflat prin părțile de peste Olt un mare șarpe; că ar fi avut șapte capete și că ajunsesse spaima satelor pe unde locuia. El era așa de mare că pe unde trecea lăsa în urmă-i o dirfătură destul de adâncă. Ochiul lui era așa de luminoși, că în apropierea culcușului unde dormea noaptea era ca și ziua în ameazi. Nu sta numai într'un loc, ci mergea unde-i plăcea fără să aibă vre-o frică, fiind-că nimenea nu îndrăsnea a-i sta în cale. Dar după cum se spune, locul

unde petrecea mai mult era prin apropiere de Craiova, pentru că pe acolo putea să aibă și să găsească mâncare mai cu înlesnire. Hrana lui erau animalele și oamenii pe cari li prindea în cale. Toți erau cuprinși de o mare groază când auzeau puternicul lui fluierat și căutau să fugă în locurile cele mai ascunse. Nimenea n'avea curajul să i-se împotrivescă. Într'una din zile, se zice că vre-o 15—20 de voinici, călări și înarmați cu puști, se luară după el; însă șarpele cum li zări începu să pocnească din coadă; caii se speriară și o luară la fugă îndărăt, ear alicele pe care ei le aruncase asupra lui nu prinseră de loc în pelea cea groasă. Câte rugăciuni pe la biserică și mănăstiri nu făceau popii, ca D-zeu să gonească această fiară din mijlocul lor!, dar toate erau de geaba. Toți pierduse ori-ce nădejde de a fi scăpați și așteptau din când în când să fie înghițiți de șarpe.

Tot pe atunci era în acele părți un voinic anume Iovan Iorgovan. Acesta era vestit pentru curajul seu și multe isprăvi făcuse. El avea și un cal foarte iute care sărea munții fără nici o greutate când nechese se auzia de 3 poste. Văzând descurajarea la care ajunsese lumea, Iovan spuse tuturor că va eși să se lupte cu fiara. Într'o bună dimineață puse șeaua pe cal și după ce își luă ziua bună de la toți cari îl impresurau și nu mai aveau nădejde de

a'l mai vedea, se urcă pe cal și cu un mare iatagan în mână porni după șarpe. El merse mai înteu în culcușul lui; aci nu-l găsi, dar' dându-i peste dirfutura corpului, o luă după el. După o goană de vre-o jumătate de postă îl ajunse într'o vale, unde vitcolacii mănâncă o pradă prinsă. Când îl zări dete pintoni calului și mai tare, ca să poată ataca șarpele înainte de a se scula. Șarpele observând că vine ceva spre el și că poate avea o nouă pradă, începu a se descolăci spre Iorgovan; Iorgovan dete a doua oară pintoni calului, care ca un smeu se aruncă spre șarpe.

Acî în aceea vale pe Jiu mai sus de Craiova se încinse o luptă între șarpe și Iorgovan. Șarpele îndrjit pocnea din coadă de urla valea și cu cele șapte capete căută să înghiță pe cal și Iorgovan. Cu iataganul bine ascuțit Iorgovan tăia trei capete fiarei, care în sbieretul cel mai asurzitor porni spre munte rezemându-se în capete și în coadă. Iorgovan tot după el. Ajunși în munte, șarpele căută a se ascunde prin păduri, dar în zadar, căci Iorgovan găsiu-l și mai taie două capete. Atunci începu să fugă în spre Dunăre d'alungul munților sărind din munte în munte. Iorgovan merse după el. Când îl ajunse la colina numită Capul șarpelui, Iorgovan îl perdu din vedere; dar văzând că o peșteră stă deschisă înaintea sa, numai decât își închipui că trebuie să fie intrat acolo. În asta nu

Ieronim Barițiu. Funcționarii băncii „Albina” ne au trimis următorul anunț funerar despre moartea fiului marelui Barițiu:

Ieronim G. Barițiu, funcționar în pensiune al institutului de credit și de economii „Albina”, după lungi suferințe a răposat în domnul azi dimineață la 3 ore, în etate de 61 ani.

Înmormântarea se va face Luni, 20 Martie, la 3 ore după amiază din casa rece a institutului alienaților din Sibiu, în cimitierul gr. or. din Suburbii inferior.

Fie-i țărna ușoară și memoria binecuvântată!

Sibiu, 18 Martie 1899.

Înmormântarea s'a făcut Luni, 20 c. la ora 3 dela sanatoriu din Sibiu. Dintre audienții era de față; sora răposatului, dna Bolde din Turda cu fiul său Dr. Aurel G. Vlad, dl Mih. Bontescu, avocat în Hațeg și Arseniu Vlaicu, directorul școalelor comerciale din Brașov. De față mai mulți membri din direcțiunea „Albinei”, al cărei funcționar a fost răposatul, și aproape tot corpul funcționarilor, în frunte cu dl P. Cosma, directorul executiv.

Ceremonialul l'a săvârșit părintele Constantin Damian, administrator al parohiei din suburbii din jos. Un lung corteg, cu foarte multe trăsură a însoțit sicriul răposatului până la cimitir, unde a fost așezat spre vecinică odihnă, aproape de mormântul lui Nichi Popovici, regretatul cânt. ref.

În locul unei cununi peritoare pe cosciugul răposatului lor fost coleg Ieronim G. Barițiu, funcționarii filialei „Albina” din Brașov au contribuit la fondul în amintirea iubitorilor răposatului, administrat la biserica din Cetate, nr. 15 — ear' pentru scopurile Asociațiunii pentru sprijinirea învăț. și sodalilor rom. din Brașov fl. 10

Rămășițele pământești ale lui Bismarck. Dela moartea-i, 30 Iulie a. tr. până la 16 Martie au stat așezate într'un sicriu, în sala cea mare a palatului său din Friedrichsruh, unde de mult nu mai locuiește nimeni, numai straja casei. Se aștepta adică cu depunerea lor definitivă la vecinică odihnă, până va fi gata mausoleul grandios, destinat familiei Bismarck. În ziua de 16 Martie, s'au avut loc înmormântarea definitivă atât a prietelui cât și a principesei Bismarck. În prezența împăratului Wilhelm și a întregii familii principiare. O mie cinci sute de purtători de facle erau înșirați pe drumul cortegiului și o companie de infanterie a dat onorurile militare. După ceremonie împăratul a prânzit cu familia de Bismarck. Prințul Herbert a însoțit pe împăratul la gară,

se înșelă, căci ajungând la gura peșterii îi văzu urma priu țărni. Atunci îorgovan descălăcă de pe cal și îl bagă înăuntru ca să-i scoată șarpele; când șarpele eși, îi mai taie un cap, astfel că rămase numai cu unul. Plin de mânie, sbierând înflorător, o luă înainte.

În urmă, după o goană de vre-o două zile prin munți, se apropiară de Dunăre. Înainte de a sări în apă, se zice că șarpele s'ar fi întors spre îorgovan și ar fi voit să-l sugrume dar slăbindu-i se puterile, s'ar fi afundat în Dunăre scoțind următoarele cuvinte: „îorgovane! îorgovane! tu cu calul tău mi ai pierdut viața; să știi de acum înainte, că ce va eși din acest loc unde eu mă înec, va fi pericol pentru calul tău, și pentru toți caii de acum încolo; iar tu vei crăpa de răcaz văzându-ți calul tău perind din cauza mea”. Și aceea ce iese din acel loc în timpul primăverii este musculița despre care vorbii mai sus. Și este adevărat că ea atacă mai mult caii de cât pe celelalte animale.

Aceasta este deci legenda care se află în gura fi-cărui sătean aproape și care reînvie cu deosebire în timpul primăverii, când păsăcând noaptea vitele și-o reamintesc unul altuia.

I. V. R.

unde acesta a luat concediu dela prinț în mod foarte cordial.

Mausoleul e un cap de operă al artei arhitectonice și sculpturale.

În trei zile din America în Europa! Drumul pe mare din America în Europa, în direcția spre *New Foundland* și țărurile apusene ale Irlandei este planul a fi scurtat cu 1500 mile, astfel că vapoarele accelerate l'ar parcurge în răstimp de 3 zile. Guvernul canadian vrea să spriginească acest plan cu mijloace financiare, ear' cel englez încă se învoește. După planul elaborat punctul de plecare al acestei nouă linii ar fi portul maritim *Greene-Bay*, pe țărmul ostic al *New Foundland*-ului. Cu ajutorul calei ferate are să fie executată legătura portului cu țărmul apusean, de unde pasagerii vor fi transbordati pe niște plute enorme la continentul european. Pe această nouă linie va dura spre pildă drumul din *Chicago* la *Liverpool* numai 6 zile. Pentru ea s'au pronunțat deja atât companiile drumurilor de fer cât și societățile de navigațiune interesate.

Incendiul hotelului „Windsor” din New-York, despre care am pomenit într'un număr precedent, se dovedește că a fost pus la cale de către o bandă de făcători de rele, cari au voit să jefuească pe cei sălășluiți în el. Martori oculari povestesc, că la izbucnirea incendiului au fost văzuți, prin catul al treilea, din hotel, umblând niște oameni bine îmbrăcați, cari intrau liniștiți în odăi par'că nici nu le-ar păsa nimic de foc. Focul s'a declarat deodată în mai multe locuri ale hotelului. A fost arestat un om, care se dădea drept jurnalist, găsindu se la el 10.000 dolari. Câte persoane au căzut jertfă incendiului nu se știe încă, fiind că în fiecare zi se descopere câte una. Pasagerii și alți păgubiți au insinuat în contra proprietarului hotelului jârbe de despăgubire în suma de 12 milioane dolari. Știrea că și cumnata prezidentului Statelor-Unite împreună cu flica sa s'ar fi perit, se desmintește ca neadevărată.

Felurimi.

Insula bețivilor. — Scriitorul rus Tsekov vorbește în foiletonul ziarului „Nowoje Wremja” despre ideile doctorului Oderogo, care a făcut propunerea, ca să se clădească pe insula Aland un spital pentru bețivi. Idea, zice Tsekov, ca să izoleze pe oamenii bețivi pe o insulă nu e nouă. Ea s'a și dus în deplinie, înființându-se un spital al bețivilor pe insula Walaan, care se află în lacul Ladoga.

Negutătorii s'au îndatnat a-și duce acolo fii bețivi, ca astfel fiind despărțiți de lume și puși sub îngrijirea unor călugări să se îndrepteze. Pe această insulă oamenii bețivi sunt supuși unor reguli foarte aspre, beuturi spirtuoase la nici un cas nu pot fi duse pe insulă. Oamenii internați în spitalul de pe insula Walaam trebuie să și petreacă timpul cu lucrul și afară de aceasta, călugării mai au asupra lor și o înflăcă morală. De regulă bărbați pe acea insulă toți se vindecă.

Partea literară.

ANECDOTE.

Între gazetari.

— Ai citit articolul meu de azi.

— L'am citit de vre-o 3 ori.

— Adevărat! Ești foarte amabil.

— L'am citit dar' nu am ajuns să-l înțeleg.

La birt.

— Chelner am pierdut pe jos o băncuță; dacă o găsești să mi-o dai dacă nu o găsești, să o iei pentru tine.

Femeile moderne.

— Unde-i mama Ionică?

— La manej.

— Mătușa?

— A eșit cu bycycleta.

— De sigur că sora este acasă?

— Nu, ia lecțiuni de gimnastică.

— Nici tata nu este acasă?

— Este acasă, face o baie copilului.

Advocați moderni.

— Închipueșteți cucoană că sunt așa de ocupat în cât n'am avut timp de azi dimineață să-mi închid umbrela.

Simplu și practic.

Socru. — În ziua în care îți voi da pe Sophița în căsătorie, am să depui la bancherul meu o sută de mii de lei.

Ginerile. — Îți mulțumesc scumpe socru, dar' ai face mai bine să-mi dai mie 100 mii de franci și să depui pe Sophița la bancherul d-tale.

Nobil și generos.

Ion. — D-nul baron să mă ierte, de două luni nu am luat leafa.

Baronu. — Te iert, Ioane.

— Asta e frumos! Imi lipsește o lingură de argint.

Sunt sigură că amicul tău a luat-o.

— De unde știi?

— Da, sunt sigură, când a plecat mi-a spus că va purta o amintire dela această serată.

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișării.

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—3. G. Coșbuc, Versuri și Proză.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor.

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene.

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătânești, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nrele viitoare: Cercetări din Istoria Românilor bănățeni de P. Drăgălină.

Partea I. Istoria Banatului Severin până la lupta dela Mohács.

P. II. Severinul sub principiul Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872).

Partile au să apară pe rând. Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim. Volumele se plătesc numai după-ce au apărut.

Direcția.

Lupta în congregație.

21 Martie.

(Adunarea generală de azi).

O adunare dintre cele mai agitate. Deja la poartă te prinde câte un agent de ai celor interesați la alegerile ce se vor face. Să-i vezi pe Ungurii trufași de altă dată, ce smeriți se apropie să-ți strângă mâna și să-ți ceară votul. „Kedves barátom” e acum și cel din urmă Român, mai ales că voturile noastre dărimă.

Românii s'au și prezentat în număr considerabil, ocupând ca de obicei, partea stânga a salei. Lucru curios: e plină galeria de dame! „Nagyságos asszony”-urile s'au sculat de dimineață de tot, căci la oarele 8 valută, deja pe . . . votanții de jos. Ce îți face interesul.

Românii au ținut de altfel ascasă o confătuire, unde au hotărât atitudinea ce vor observa.

Fișpanul deschide ședința la oarele 9. Face cunoscute alegerile ce se vor efectua. Voeste să treacă la ordinea zilei, dar' dl M. Velici cere să se cetească raportul vicispanului.

Notarul Schill cetește raportul. E de remarcat pasagiul privitor la foamelea ce s'a constatat prin unele comune ale comitatului, precum și pasagiul privitor la *Kriványiade*.

Dl M. Veliciu constată, că în raport nu se scoate la iveală marea mulțime de apelate cu privire la alegerile comunale, unde s'au petrecut abuzuri nemai pomenite. Cu indignare arată că în raport de asemenea nu se amintește barbaria că chiar zilele acestea s'a atacat o biserică română, spărgându-i-se geamurile și întemplantându-se murdăria revoltătoare. Apostrofează administrația să ia măsuri ca asemenea ticăloșii să nu să se mai întemplant.

Revenind la abuzurile electorale, cere ca să se cerceteze cari sunt cauzele: nu știe poporul să se folosească de drepturile sale, ori agenții administrației fac abuzuri? (Asta e, asta e!)

Arată, cum Românii deja de mult au denunțat toate abuzurile. Li-s'au aruncat însă în față atunci tot felul de acuze absurde și astfel răul a progresat și s'a ajuns ca chiar cei mai pașnici cetățeni, Șvabii cei blânzi, au erupt în revoltă sângeroasă, ca la S-Ana.

(E de remarcat că Ungurii ascultă în tăcere. Întrerupătorii de odinioară sunt ținți se vede, în respect de necesitatea de a cere curând — voturi!)

Termină cerând schimbarea sistemului administrativ. Cu cel actual toți Românii sunt nemulțumiți. (Lungi aplause)

Vicispanul interimar *Dálnoky* se scuza că raportul e sec, zice că de ani de zile tot așa e. Cere să fie luat la cunoștință. (Majoritatea strigă „helyes”).

Se citește raportul comisiei de verificare, adică lista celor aleși în ultimele alegeri.

S'au nimicit la *Buteni* mandatele aleșilor români, la *Siria* s'a nimicit numai mandatul d-lui *Russu Șirianu*. La *Siria* ungurească eară s'au nimicit toate mandatele.

Dr. I. Suciu pretinde ca să se arate cauzele nimicirii aleșilor. Arată abuzurile ce se săvârșesc în această comisie de verificare. Combate energic sistemul putred, a cărui principiu e să comită ilegalitate când e vorba de adversarii politici.

Se procede la alegerea unui fibirău în *Boroș-Ineu*. Se alege întâu comisia de candidare.

Se candidază *Borsos* (lungi aplause) apoi *Lovich*, *Bolyos* și *Vuculescu*.

Se procede la votare.

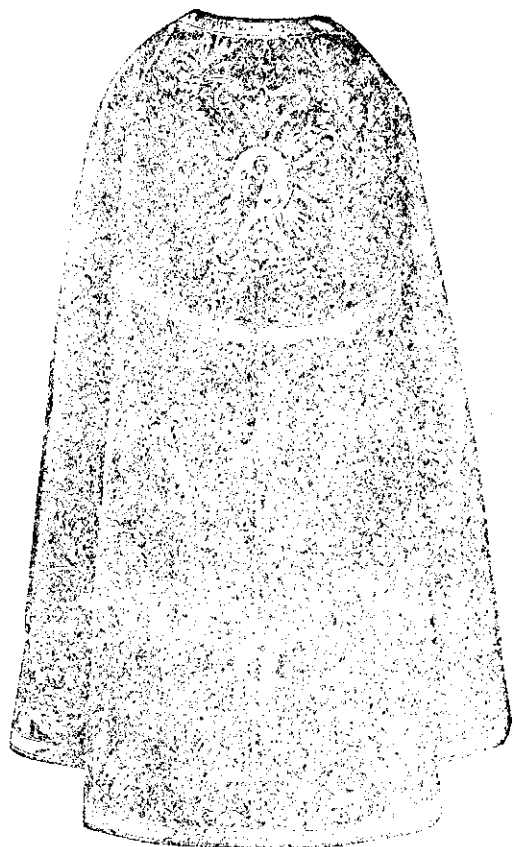
Se alege *Borsos*.

(Ședința urmează.)

Editor: Aurel I. ovici-Barciuanu.
Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

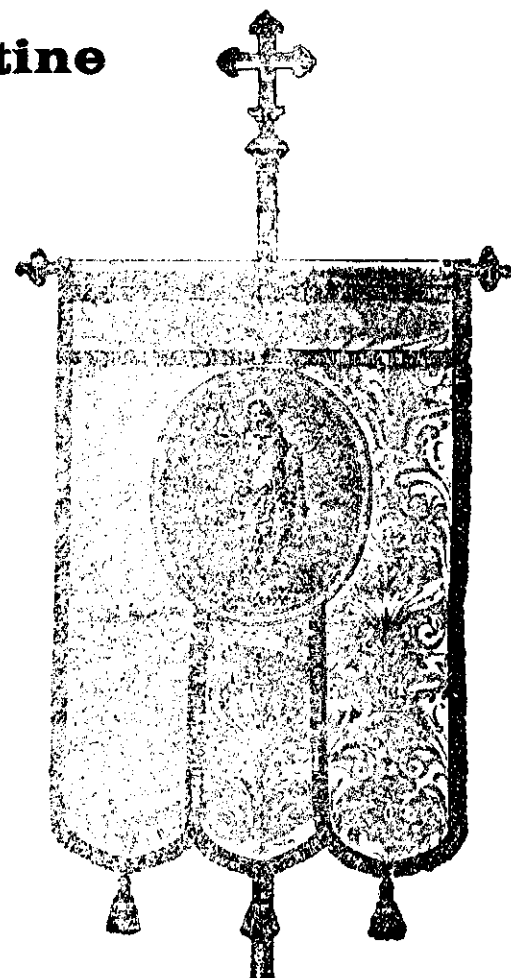
Strict dupa ritul grecesc

Se pot procura mai bune și mai ieftine

Felon, odăjdii pentru diaconi, Stihare, Prapore bisericești, steaguri pentru reuniuni, Sfântul aer (Plastanița), Disc Potir, Steluțe, Chivot Artoclasia (cutie pentru agneț) Dichieriu, Tricheriu, Cădelniță, icoane pentru iconostas etc. etc.

Prețuri curente (cataloge) bogat ilustrate se trimit la cerere gratis și franco

ERNEST KRIEKL & SCHWEIGER

VIENA I. KOHLMARKT 2.

187 19-26

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și BROȘURI

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului”, A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Orice comande se efectuează prompt.